

меседжі, і не потрапити на «гачок» популістських чи радикальних наративів. Особливо важливою є здатність до системного аналізу повідомлення: хто його створив, з якою метою, які факти посилено, а які проігноровано. Людина з критичним мисленням не піддається спокусі швидких висновків, вона запитує джерела, шукає контекст і зіставляє дані перед тим, як робити остаточні висновки [2].

Список використаної літератури:

1. Вознюк, П. Ф. (2013, 2 липня). *Молодіжний радикалізм в Україні: чинники ескалації та шляхи попередження небезпечних проявів*. Національний інститут стратегічних досліджень. <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/molodizhniy-radikalizm-v-ukraini-chinniki-eskalacii-ta>
2. Ключник, Р. М., & Невесела, К. О. (2020). Популізм як сучасний політико-економічний феномен. *Академічний огляд*, (2), 5–15. <https://ir.duan.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c1982acf-577e-4f1b-a2e2-fac8bb9c901f/content>
3. Чехія-Онлайн. (2025). *Підлітки фанати ІДІЛ спробували вбити людину в Чехії: поліція їх викрила*. <https://czechia-online.cz/pidlitky-fanaty-idil-sprobuvaly-vbyty-lyudynu-v-chehiyi-policziya-yih-vykryla>

Короп О.В.,

*аспірант кафедри політології та державного управління,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

ВИЯВЛЕННЯ ПОПУЛІСТСЬКОЇ РИТОРИКИ ТА РАДИКАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ TELEGRAM-ДИСКУРСІ (2022–2025): МЕТОДИ ML/NLP ТА ПРЕДИКТИВНА ДІАГНОСТИКА ЗАГРОЗ

В умовах повномасштабної агресії РФ проти України інформаційний простір трансформувався у ключовий домен когнітивного протистояння. Соціальні мережі, зокрема Telegram, стали середовищем не лише для поширення дезінформації, а й для інкубації радикальних ідеологій та популістської

мобілізації. Традиційні якісні методи політології не здатні ефективно обробляти масиви даних, що генеруються в режимі реального часу, та виявляти латентні ознаки радикалізації на ранніх етапах. Це зумовлює необхідність застосування інструментарію обчислювальної соціальної науки (Computational Social Science), зокрема методів обробки природної мови (NLP) та машинного навчання (ML), для автоматизованої діагностики загроз національній безпеці (Ahmad et al., 2025).

Актуальність теми полягає у критичній потребі розробки предиктивних моделей, здатних ідентифікувати патерни «дата-керованого популізму» (data-driven populism) та насильницького екстремізму в онлайн-дискурсі. Використання штучного інтелекту дозволяє перейти від реактивного спростування фейків до системного аналізу архітектури радикалізації.

Метою дослідження є аналіз ефективності сучасних алгоритмів ML/NLP (від Random Forest до трансформерів) у завданнях детекції популістської риторики та мови ворожнечі в українському та пов'язаному з ним інформаційному просторі (2022–2025 pp.).

Аналіз наукового доробку демонструє, що дослідження радикалізації та популізму вийшли на новий технологічний рівень, інтегруючи текстовий та візуальний аналіз.

Ключовим напрямом є виявлення семантичних маркерів радикалізації. У роботі Paziuk та співавт. застосовано інструментарій Attack-Index у поєднанні з великими мовними моделями (LLM) для декодування наративів когнітивної війни (Paziuk et al., 2025). Автори довели, що радикалізація дискурсу (зокрема, ядерний шантаж) не є хаотичною, а синхронізується з геополітичними подіями, формуючи кластери страху для психологічного тиску на аудиторію. Це підтверджує тези про штучну природу радикалізації, керовану через алгоритми соцмереж.

Для глибинного аналізу текстової складової популізму ефективним виявився метод динамічного тематичного моделювання (Dynamic Topic Modeling). Makhortykh, Kulichkina та Maikovska, використовуючи алгоритм BERTopic, проаналізували еволюцію дискурсу українських та російських

посадовців (Makhortykh et al., 2025). Дослідження виявило структурну відмінність: якщо український дискурс консолідувався навколо захисту державності, то російський — демонстрував ознаки популістського уникнення реальності та розмивання відповідальності, що є характерним для авторитарного популізму.

Окремий пласт досліджень фокусується на стилістиці популізму. Oleinik у своєму аналізі Telegram-каналів «воєнкорів» застосував напівконтрольоване навчання (semi-supervised learning) та спеціалізований «словник війни» (Oleinik, 2024). Результати показали, що Telegram-середовище сприяє значно вищому рівню радикалізації та емоційної напруги порівняно з традиційними медіа. «Воєнкори» використовують специфічну лексику для формування агресивної спільноти, що підтверджує гіпотезу про ехо-камери як каталізатори екстремізму.

Технологічний прорив у детекції прихованої радикалізації демонструє модель RADAR#, описана групою авторів (Al-Shawakfa et al., 2025). Це ансамблева архітектура, що поєднує трансформер (AraBERT) для розуміння контексту та гібридну мережу CNN-BiLSTM для фіксації локальних патернів. Хоча модель розроблена на матеріалі арабської мови, запропонований підхід досягає 98% точності у виявленні екстремізму і є релевантним для адаптації до українського контексту, де радикальні групи також використовують специфічний сленг та кодові слова.

Важливим аспектом є мультимодальність популізму (текст + зображення). Major та Tomašević застосували алгоритми комп'ютерного зору (Computer Vision) для аналізу мікровиразів обличчя політичних лідерів (Major & Tomašević, 2025). Дослідження довело, що популісти статистично частіше демонструють негативні емоції (гнів, огида) та відсутність нейтральності, використовуючи афективну мобілізацію як інструмент впливу. Це відкриває можливості для створення систем автоматизованого профайлінгу політичних акторів.

Для технічної реалізації детекції маніпуляцій у текстах Rahman та Rahman пропонують використовувати модель XLM-RoBERTa (large) (Rahman & Rahman, 2025). У порівняльних тестах вона перевершила класичні методи (SVM, Logistic

Regression) у завданні ідентифікації пропагандистських спенів (span identification), що дозволяє точно виокремлювати популістські гасла всередині великих масивів тексту.

Соціокультурний вимір радикалізації досліджували Yanchenko та Humprecht, які за допомогою кластерного аналізу виявили кореляцію між активністю правих популістів у Європі та поширенням проросійських стратегічних наративів (Yanchenko & Humprecht, 2025). Це свідчить про транскордонний характер популістських мереж, які використовують війну в Україні для внутрішньої політичної радикалізації. Caiani та Di Cocco додатково підтверджують це, використовуючи алгоритм Random Forest для доведення того, що популістські партії системно використовують емоційно забарвлену лексику (страх, гнів) значно інтенсивніше за своїх опонентів (Caiani & Di Cocco, 2023).

Огляд методів аналізу (2023–2025 рр.) свідчить про те, що машинне навчання дозволяє квантифікувати такі складні соціальні феномени, як популізм та радикалізація. Найбільш перспективним є перехід від аналізу ключових слів до використання контекстуальних ембедінгів (E5, BERT) та мультимодальних моделей (Lynnyk et al., 2025). Це дозволяє виявляти не лише явні заклики до насильства, але й приховані механізми емоційної маніпуляції та формування радикальних спільнот у соціальних мережах.

Список використаної літератури:

1. Ahmad, P. N., Shah, A. M., & Lee, K. (2025). Enhanced propaganda detection in public social media discussions using a fine-tuned deep learning model: A diffusion of innovation perspective. *Future Internet*, 17(5), Article 212. <https://doi.org/10.3390/fi17050212>
2. Al-Shawakfa, E. M., Alsobeh, A. M. R., Omari, S., & Shatnawi, A. (2025). RADAR#: An ensemble approach for radicalization detection in Arabic social media using hybrid deep learning and transformer models. *Information*, 16(7), Article 522. <https://doi.org/10.3390/info16070522>

3. Caiani, M., & Di Cocco, J. (2023). Populism and emotions: A comparative study using machine learning. *Italian Political Science Review/Rivista Italiana di Scienza Politica*, 53(3), 351–366. <https://doi.org/10.1017/ipo.2023.8>
4. Lynnyk, R., Vysotska, V., Hu, Z., Uhryn, D., Diachenko, L., & Smelyakov, K. (2025). Information technology for modelling social trends in Telegram using E5 vectors and hybrid cluster analysis. *International Journal of Information Technology and Computer Science*, 17(4), 80–119. <https://doi.org/10.5815/ijitcs.2025.04.07>
5. Makhortykh, M., Kulichkina, A., & Maikovska, K. (2025). Evolution of wartime discourse on Telegram: A comparative study of Ukrainian and Russian policymakers' communication before and after Russia's full-scale invasion of Ukraine. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2510.11746>
6. Major, S., & Tomašević, A. (2025). The face of populism: Examining differences in facial emotional expressions of political leaders using machine learning. *Journal of Computational Social Science*, 8(3), Article 62. <https://doi.org/10.1007/s42001-025-00392-w>
7. Oleinik, A. (2024). Telegram channels covering Russia's invasion of Ukraine: A comparative analysis of large multilingual corpora. *Journal of Computational Social Science*, 7(1), 361–384. <https://doi.org/10.1007/s42001-023-00240-9>
8. Paziuk, A., Lande, D., Shnurko-Tabakova, E., & Kingston, P. (2025). Decoding manipulative narratives in cognitive warfare: A case study of the Russia-Ukraine conflict. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 8, Article 1566022. <https://doi.org/10.3389/frai.2025.1566022>
9. Rahman, M. A., & Rahman, M. A. (2025). Detecting manipulation in Ukrainian Telegram: A transformer-based approach to technique classification and span identification. In M. Romanyshyn (Ed.), *Proceedings of the Fourth Ukrainian Natural Language Processing Workshop (UNLP 2025)* (pp. 203–213). Association for Computational Linguistics. <https://doi.org/10.18653/v1/2025.unlp-1.20>

10. Yanchenko, K., & Humprecht, E. (2025). Strategic narratives on social media: How information environments shape the Russian-Ukrainian war discourse in seven European countries. *International Journal of Communication*, 19, 3134–3158. https://www.researchgate.net/publication/395055339_Strategic_Narratives_on_Social_Media_How_Information_Environments_Shape_the_Russian-Ukrainian_War_Discourse_in_Seven_European_Countries